

Verkiezingen op school

In de media kun je meedoen aan allerlei verkiezingen: de beste zangeres, de leukste reclame, het mooiste boek, de beste leerkracht. Dat lijkt democratisch, want: de meeste stemmen tellen!

Op 9 juni kiest Nederland weer een nieuw parlement. Hoe kan je daar op school aandacht aan besteden?

De neiging bestaat om alleen in de bovenbouw aandacht te besteden aan de verkiezingen. Onder de paraplu van "Burgerschap" moeten de kinderen in elk geval iets leren over de democratie in Nederland, met name over de Tweede Kamer en de regering. Een andere mogelijkheid is om de verkiezingen na te spelen. De bovenbouwers richten partijen op, maken folders en een presentatie en gaan de klassen langs. Een andere groep kinderen richt een stemlokaal in, en alle kinderen mogen hun stem uitbrengen.

Mogen stemmen kan het gevoel geven invloed te hebben. Kennis opdoen is belangrijk. Verkiezingen naspelen kan helpen. Maar waar gaat het om?

Verantwoordelijkheid leren

Democratie is meer. Het gaat bij democratie niet alleen om kennis van de samenleving, en om de mogelijkheid te stemmen. Het gaat óók om vaardigheden als vergaderen, argumenteren, besluiten nemen en conflicten oplossen. En om een houding van participatie, verantwoordelijkheid, respect en tolerantie. Het gaat erom dat kinderen van

jongs af aan al leren om op hun niveau verantwoordelijk te zijn voor het grotere geheel van klas en school.

Daarvoor is het niet genoeg de leerlingen opdrachten te geven en taakjes te laten uitvoeren. De leerkrachten kunnen de kinderen ook laten meebeslissen. Een instrument daarvoor is de groepsvergadering, waarin kinderen niet alleen mogen meepraten, maar samen ook écht besluiten nemen en uitvoeren. Geen schijndemocratie, maar echte inspraak!

Stapje voor stapje

Voor het team is het cruciaal om af te bakenen waarover de kinderen wel en waarover ze niet mogen meepraten. Tot hoever willen de leerkrachten gaan?

Over welke onderwerpen mogen de kinderen alleen meepraten, en over welke mogen ze ook meebeslissen? Wanneer kunnen ze helemaal zelf beslissen en wanneer kunnen ze ook verantwoordelijkheid dragen voor de uitvoering? Het is belangrijk dit in het team goed te bespreken en de kinderen ook stapje voor stapje meer verantwoordelijkheid te geven. Meer verantwoordelijkheid betekent

immers ook goed nadenken over de consequenties, in de gaten houden van de kosten, betrekken wie te maken krijgt met het besluit, rekening houden met minderheden.

Nogmaals verkiezingen op school

Binnen een school waar kinderen echte verantwoordelijkheden hebben, kan een verkiezing meer zijn dan het naspelen van de volwassenen. De leerlingen kiezen dan bijvoorbeeld een voorzitter voor de groepsvergadering of een vertegenwoordiger voor de leerlingenraad. Of ze kiezen kinderen voor een commissie, zoals een feestcommissie of pleincommissie.

Deze verkiezing zal meer betekenen dan je stem uitbrengen. Er is al geoefend met de vaardigheden die nodig zijn voor een democratisch besluit (zie hieronder). De kinderen in de groep kunnen dan ook vertellen waarom ze ergens voor of tegen stemmen. En na hun stem houdt hun verantwoordelijkheid niet op, maar blijven ze betrokken en medeverantwoordelijk.

Verken met Sol-identiteitsbegeleiders de mogelijkheden voor uw school om kinderen meer verantwoordelijkheden te geven en democratische vaardigheden te leren.

Wat is nodig in een democratie:

- een standpunt (willen) hebben en verwoorden
- opkomen voor eigen standpunt
- luisteren naar anderen
- verplaatsen in standpunt anderen
- debatteren
- argumenteren
- bereidheid van standpunt te veranderen
- compromissen sluiten
- loyaal aan genomen besluit zijn
- rekening houden met minderheidsstandpunt
- kritisch denken
- informatie inwinnen en kritisch analyseren
- vergaderen

Meer weten:

- Een lijstje vaardigheden per bouw vindt u op www.sol-identiteitsbegeleiders.nl bij achtergrondartikelen: "Burgerschap: groepsvergadering".
- Voorbeelden van commissies, waarvoor verkiezingen kunnen worden georganiseerd vindt bij achtergrondartikelen: "Burgerschap: leerlingparticipatie".
- Een filmpje over de groepsvergadering kunt u bekijken op deze site: http://www.pointofview.nl/vreedzameschool/page_04.html
- Kijk ook op: <http://www.kwintessens.nl/verkiezingen>